

Tot astfel se numiau în vechime locurile publice, unde retorii și poeții citeau sau declamau operele lor și profesau literatura. La 37 d. Chr. Caligula înființă în Lyon cu numele de A. o școală pentru educațiunea literară a tinerimii și pentru concursuri de elocvență greacă și latină, la cari candidații învinși erau tratați într'un mod bizar. La 135 Adrian fundă în Capitoiliu un A., în care profesori întreținuți de stat țineau lecțiuni publice și în care se făceau lecturi și concursuri de opere literare. Astăzi încă se numesc A. așezămintele, în cari oamenii de lettere și științe fac cursuri și lecturi publice, însă neoficiale.

Atheneul român, instituțiune de cultură în București, creată prin inițiativa privată; e cea mai veche din câte există în regatul României, mai veche chiar decât Academia română. Eșit din conferințele publice, inaugurate în Bucuresci în seara de 28 Ian. 1865 de către C. Esarcu, A. r. se împarte în trei secțiuni: 1) secț. științelor pozitive, 2) secț. de literatură și bele-arte, 3) secț. științelor morale și politice. Pe vastul câmp al cunoștințelor omenesci, cuprinse în cadrul celor trei secțiuni ale sale, A. r. își desfășură activitatea, aproape fără întrerupere, în timp de 32 ani ai existenței sale. Aproape toți tinerii de oarecare valoare, precum și toate celebritățile țării au urcat, în acest interval de timp, treptele tribunei A.-lui și au lucrat ca să mărească curentul cultural și educativ în capitală și de aci în principalele orașe ale țării, unde nu întârziară a se ținea conferințe

publice și a se organiza Athenee după modelul celui din Bucuresci. Activitatea dezvoltată de membrii și conferențiarii A.-lui, V. A. Urechia, unul din membri fondatori ai A.-lui, a resumat-o cu ocaziunea jubileului de 25 ani al acestei instituțiuni astfel: »Multe din cele dobândite în direcțiunea organizării noastre de stat au fost mai întâiu desbătute, cernute, clarificate la tribuna A.-lui și în desbaterile de secțiuni ale lui. A. a fost școala doctrinei politice și sociale, cât și un neîntrecut focar cultural. Aci în A. a expus învățăminte din istoria patriei N. Ionescu, cel mai dulce grăitor dintre vechii conferențiar; aci I. C. Brătian, B. P. Hașdeu, A. Odobescu, C. Esarcu, Gr. Tocilescu, Gr. Lahovari, G. Missail, P. Cernatescu, C. Dobrescu etc. au desbătut și clarificat atâtea mari chestiuni din istoria națională și a culturii române. Aci au fost făcute studiile precursorii legilor noastre economice și comerciale. Aci P. S. Aurelian a urmărit campania în favoarea industriei naționale. Aci un conferențiar mai

nou N. At. Popovici, a ținut conferințele sale asupra importantei chestiuni a resbelului de tarife. Aci se desfășurară nouile doctrine ale filosofiei și sociologiei moderne de bărbați ca: Laurian, Dumitrescu-Iași, Stefan Michailescu și G. Panu (Estetica populară). Aci juri și bătrâni bărbați de știință cultivară știința și o propagară în națiune. E destul să numim pe Dr. Davila, Gr. Stefanescu, Em. Bacaloglu, Drăghiceanu, Dr. Felix, Dr. Sache Stefanescu, Dr. Buicliu, Dr. Garoflid, Dr. Alceu Urechia, Dr. Vițu, D. Șuțu distinsul nostru numismat, ca să înțeleagă auditorul ce diverse și frumoase lucrări s'au produs de toți acești pionii ai științei. Tot la A. s'a produs dela 1865 (și câtva timp aproape cu exclusivitate) o frumoasă mișcare literară, poetică și dramatică, prin publicațiunile diverse

ale membrilor secțiunii noastre literare și prin reprezent. pieselor lui Hasdeu, Urechia, Sion, G. Crețeanu, St. Velescu, Gr. Ventura, Marian etc. Aci s'au produs poezii nostri cei mai iubii și neîntrecuți. Aci Vlașuțu a vorbit despre noua mișcare literară română, asemenea talentatul Macedonski. Aci am aplaudat limba rom. al lui Stefanescu dela Vrancea, aci D. C. Olănescu, Duiliu Zamfirescu, au adus minunate studii literare și de critică, aci G. Dem. Teodorescu a îmbogățit folcloristica națională cu lucrări, cari mai apoi dezvoltate au avut onoarea să fie premiate de Acad. r. Aci învățatul nostru coleg Angel Dumitrescu a adus prețioase contribuțiuni la filologia și literatura noastră și în alte direcțiuni aci s'au produs lucrări de bărbați

eminenti, autorități ale științei dreptului și în cele sociale. Al. Petrescu, repositatul Eraclide, Gr. Păucescu, C. Arion, Tache Ionescu, Al. Vericeanu, Al. Giuvara, P. Grădiștianu, I. Crăciunescu și atâția alți au adus în conferințele lor concepte clare despre familie, națiune, stat, drept, doctrine sociale, partide politice, democrație, constituționalism etc.» Un alt punct de vedere, sub care se poate considera A. este. că el a fost promotorul a mai multor instituțiuni de cultură de o înaltă utilitate; așa mai amău *Societatea pentru învățătura poporului rom.*, constituită în Martie 1866. Pe când A. e pus pe oarecare înălțime și se adresează către clasele mai culte, către colnele sociale, societatea pentru învățătura poporului, stabilită la poalele muntelui, are de scop a face să pătrundă lumina prin văile, prin straturile obscure ale poporului. A venit în urmă *Societatea fiarmonică rom.* în 1868 propunându-și a face cunoscut publicului bucurescean sublimile creațiuni

Atheneul român din Bucuresci.